

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	3
ВСТУП ДО ІСТОРІЇ ВЧЕНЬ ПРО ДЕРЖАВУ ТА ПРАВО	4
2. ПРЕДМЕТ ТА МЕТОДИ ПІЗНАННЯ ІСТОРІЇ ВЧЕНЬ ПРО ДЕРЖАВУ ТА ПРАВО	5
3. ПЕРІОДИЗАЦІЯ ІСТОРІЇ ВЧЕНЬ ПРО ДЕРЖАВУ ТА ПРАВО	9
ДЕРЖАВНО-ПРАВОВІ ПОГЛЯДИ СТАРОДАВНЬОГО СВІТУ	10
4. ВЧЕННЯ ПРО ДЕРЖАВУ ТА ПРАВО В СТАРОДАВНЬОМУ ЄГИПТІ ТА МЕСОПОТАМІЇ	10
5. ВЧЕННЯ ПРО ДЕРЖАВУ ТА ПРАВО В СТАРОДАВНІЙ ІНДІЇ	13
6. ВЧЕННЯ ПРО ДЕРЖАВУ ТА ПРАВО В СТАРОДАВНЬОМУ КИТАЇ	16
7. ВЧЕННЯ ПРО ДЕРЖАВУ ТА ПРАВО СТАРОДАВНЬОЇ ГРЕЦІЇ	20
8. ВЧЕННЯ ПРО ДЕРЖАВУ ТА ПРАВО В СТАРОДАВНЬОМУ РИМІ	25
РОЗВИТОК ВЧЕНЬ ПРО ДЕРЖАВУ ТА ПРАВО В СЕРЕДНЬОВІЧНОМУ СУСПІЛЬСТВІ	30
9. ВЧЕННЯ ПРО ДЕРЖАВУ ТА ПРАВО ТОМИ АКВІНСЬКОГО	30
10. ДЕРЖАВНО-ПРАВОВІ ПОГЛЯДИ МАРСИЛІЯ ПАДУАНСЬКОГО	32
11. ФОРМУВАННЯ ТА РОЗВИТОК МУСУЛЬМАНСЬКОЇ ДУМКИ ПРО ДЕРЖАВУ І ПРАВО	35
ПОЧАТКИ ВІТЧИЗНЯНОЇ ПРАВОВОЇ Й ПОЛІТИЧНОЇ ДУМКИ	38
12. УЧЕННЯ ПРО ДЕРЖАВУ ТА ПРАВО МИТРОПОЛИТА ІЛАРІОНА	38
13. ВЧЕННЯ ПРО ДЕРЖАВУ ТА ПРАВО В ПРАЦЯХ ВОЛОДИМИРА МОНОМАХА	40
ПОЛІТИЧНІ І ПРАВОВІ ВЧЕННЯ ЕПОХИ ВІДРОДЖЕННЯ І РЕФОРМАЦІЇ	42
14. ВЧЕННЯ ПРО ДЕРЖАВУ ТА ПРАВО НІККОЛО МАКІАВЕЛЛІ	42
15. ДЕРЖАВНО-ПРАВОВІ ПОГЛЯДИ ЖАНА БОДЕНА	44
16. СОЦІАЛІСТИЧНІ ІДЕЇ ТОМАЗО КАМПАНЕЛЛА	47
ВЧЕННЯ ПРО ПРАВО І ДЕРЖАВУ У НІДЕРЛАНДАХ ПЕРІОДУ АНТИФЕОДАЛЬНОЇ РЕВОЛЮЦІЇ	50
17. ГУГО ГРОЦІЙ ПРО ДЕРЖАВУ І ПРАВО	50
18. ПРИРОДНО-ПРАВОВА ТЕОРІЯ БЕНЕДИКТА СПІНОЗИ	53
ПОЛІТИЧНІ І ПРАВОВІ ВЧЕННЯ В АНГЛІЇ XVII СТ.	56

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	3
ВСТУП ДО ІСТОРІЇ ВЧЕНЬ ПРО ДЕРЖАВУ ТА ПРАВО	4
2. ПРЕДМЕТ ТА МЕТОДИ ПІЗНАННЯ ІСТОРІЇ ВЧЕНЬ ПРО ДЕРЖАВУ ТА ПРАВО	5
3. ПЕРІОДИЗАЦІЯ ІСТОРІЇ ВЧЕНЬ ПРО ДЕРЖАВУ ТА ПРАВО	9
ДЕРЖАВНО-ПРАВОВІ ПОГЛЯДИ СТАРОДАВНЬОГО СВІТУ	10
4. ВЧЕННЯ ПРО ДЕРЖАВУ ТА ПРАВО В СТАРОДАВНЬОМУ ЄГИПТІ ТА МЕСОПОТАМІЇ	10
5. ВЧЕННЯ ПРО ДЕРЖАВУ ТА ПРАВО В СТАРОДАВНІЙ ІНДІЇ	13
6. ВЧЕННЯ ПРО ДЕРЖАВУ ТА ПРАВО В СТАРОДАВНЬОМУ КИТАЇ	16
7. ВЧЕННЯ ПРО ДЕРЖАВУ ТА ПРАВО СТАРОДАВНЬОЇ ГРЕЦІЇ	20
8. ВЧЕННЯ ПРО ДЕРЖАВУ ТА ПРАВО В СТАРОДАВНЬОМУ РИМІ	25
РОЗВИТОК ВЧЕНЬ ПРО ДЕРЖАВУ ТА ПРАВО В СЕРЕДНЬОВІЧНОМУ СУСПІЛЬСТВІ	30
9. ВЧЕННЯ ПРО ДЕРЖАВУ ТА ПРАВО ТОМИ АКВІНСЬКОГО	30
10. ДЕРЖАВНО-ПРАВОВІ ПОГЛЯДИ МАРСИЛІЯ ПАДУАНСЬКОГО	32
11. ФОРМУВАННЯ ТА РОЗВИТОК МУСУЛЬМАНСЬКОЇ ДУМКИ ПРО ДЕРЖАВУ І ПРАВО	35
ПОЧАТКИ ВІТЧИЗНЯНОЇ ПРАВОВОЇ Й ПОЛІТИЧНОЇ ДУМКИ	38
12. УЧЕННЯ ПРО ДЕРЖАВУ ТА ПРАВО МИТРОПОЛИТА ІЛАРІОНА	38
13. ВЧЕННЯ ПРО ДЕРЖАВУ ТА ПРАВО В ПРАЦЯХ ВОЛОДИМИРА МОНОМАХА	40
ПОЛІТИЧНІ І ПРАВОВІ ВЧЕННЯ ЕПОХИ ВІДРОДЖЕННЯ І РЕФОРМАЦІЇ	42
14. ВЧЕННЯ ПРО ДЕРЖАВУ ТА ПРАВО НІККОЛО МАКІАВЕЛЛІ	42
15. ДЕРЖАВНО-ПРАВОВІ ПОГЛЯДИ ЖАНА БОДЕНА	44
16. СОЦІАЛІСТИЧНІ ІДЕЇ ТОМАЗО КАМПАНЕЛЛА	47
ВЧЕННЯ ПРО ПРАВО І ДЕРЖАВУ У НІДЕРЛАНДАХ ПЕРІОДУ АНТИФЕОДАЛЬНОЇ РЕВОЛЮЦІЇ	50
17. ГУГО ГРОЦІЙ ПРО ДЕРЖАВУ І ПРАВО	50
18. ПРИРОДНО-ПРАВОВА ТЕОРІЯ БЕНЕДИКТА СПІНОЗИ	53
ПОЛІТИЧНІ І ПРАВОВІ ВЧЕННЯ В АНГЛІЇ XVII СТ.	56

19. РОЗВИТОК ТЕОРІЇ ПРИРОДНОГО ПРАВА У ВЧЕННІ ТОМАСА ГОББЕСА	56
20. УЧЕННЯ ДЖОНА ЛОККА ПРО ДЕРЖАВУ ТА ПРАВО	59
ЗАХІДНОЄВРОПЕЙСЬКІ ВЧЕННЯ ПРО ДЕРЖАВУ ТА ПРАВО XV-XVII СТ.	62
21. ВЧЕННЯ ПРО ДЕРЖАВУ ТА ПРАВО МАРТИНА ЛЮТЕРА	62
22. УЧЕННЯ ТОМАСА МЮНЦЕРА	64
23. ПОГЛЯДИ НА ДЕРЖАВУ ТА ПРАВО ЖАНА КАЛЬВІНА	65
ДЕРЖАВНО-ПРАВОВІ КОНЦЕПЦІЇ УТОПІЧНОГО СОЦІАЛІЗМУ	66
24. ПОЛІТИКО-ПРАВОВІ ПОГЛЯДИ ЖАНА МЕЛЬЄ	66
25. ПОГЛЯДИ НА ДЕРЖАВУ ТА ПРАВО РОБЕРТА ОУЕНА	68
26. ДЕРЖАВНО-ПРАВОВІ ПОГЛЯДИ ТОМАСА МОРА	69
ПРАВО І ДЕРЖАВА У ВЧЕННЯХ І ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПРОСВІТНИЦТВА	72
27. ПОЛІТИЧНА ПРОГРАМА ВОЛЬТЕРА	72
28. ВЧЕННЯ ПРО ДЕРЖАВУ І ПРАВО Ш. МОНТЕСК'Є	73
29. ТЕОРІЯ НАРОДНОГО СУВЕРЕНІТЕТУ Ж.Ж. РУССО	76
30. ДЕРЖАВНО-ПРАВОВІ ПОГЛЯДИ ДЕНІ ДІДРО	78
31. ПОГЛЯДИ НА ДЕРЖАВУ ТА ПРАВО КЛОДА ГЕЛЬВЕЦІЯ	80
32. ДЕРЖАВНО-ПРАВОВІ УЯВЛЕННЯ ПОЛЯ ГОЛЬБАХА	81
33. ВНЕСОК У РОЗВИТОК ПРАВА ЧЕЗАРЕ БЕККАРІА	83
34. УЧЕННЯ ПРО ДЕРЖАВУ ТА ПРАВО ХРИСТИЯНА ТОМАЗІЯ	85
АМЕРИКАНСЬКІ ПРОСВІТНИКИ ПРО ДЕРЖАВУ І ПРАВО В ПЕРІОД БОРОТЬБИ ЗА НЕЗАЛЕЖНІСТЬ США	86
35. ДЕРЖАВНО-ПРАВОВІ ІДЕЇ БЕНДЖАМІНА ФРАНКЛІНА	86
36. ПОГЛЯДИ НА ДЕРЖАВУ ТА ПРАВО ТОМАСА ПЕЙНА	87
37. ПОГЛЯДИ НА ПРИРОДНІ ПРАВА ЛЮДИНИ, СУТНІСТЬ ВЛАДИ, РЕС- ПУБЛІКАНСЬКІ ПРИНЦИПИ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ДІЯЛЬНОСТІ ДЕРЖАВИ ТОМАСА ДЖЕФФЕРСОНА	89
38. УЧЕННЯ АЛЕКСАНДРА ГАМІЛЬТОНА ПРО СИЛЬНУ ЦЕНТРАЛІЗО- ВАНУ ФЕДЕРАЛЬНУ ВЛАДУ	91
39. ДЕРЖАВНО-ПРАВОВІ ПОГЛЯДИ ДЖОНА АДАМСА	93
40. ПОГЛЯДИ НА ДЕРЖАВУ ТА ПРАВО ДЖЕЙМСА МЕДІСОНА	93
ВЧЕННЯ ПРО ПРАВО І ДЕРЖАВУ В НІМЕЧЧИНІ (КІНЕЦЬ XVIII —	

19. РОЗВИТОК ТЕОРІЇ ПРИРОДНОГО ПРАВА У ВЧЕННІ ТОМАСА ГОББЕСА	56
20. УЧЕННЯ ДЖОНА ЛОККА ПРО ДЕРЖАВУ ТА ПРАВО	59
ЗАХІДНОЄВРОПЕЙСЬКІ ВЧЕННЯ ПРО ДЕРЖАВУ ТА ПРАВО XV-XVII СТ.	62
21. ВЧЕННЯ ПРО ДЕРЖАВУ ТА ПРАВО МАРТИНА ЛЮТЕРА	62
22. УЧЕННЯ ТОМАСА МЮНЦЕРА	64
23. ПОГЛЯДИ НА ДЕРЖАВУ ТА ПРАВО ЖАНА КАЛЬВІНА	65
ДЕРЖАВНО-ПРАВОВІ КОНЦЕПЦІЇ УТОПІЧНОГО СОЦІАЛІЗМУ	66
24. ПОЛІТИКО-ПРАВОВІ ПОГЛЯДИ ЖАНА МЕЛЬЄ	66
25. ПОГЛЯДИ НА ДЕРЖАВУ ТА ПРАВО РОБЕРТА ОУЕНА	68
26. ДЕРЖАВНО-ПРАВОВІ ПОГЛЯДИ ТОМАСА МОРА	69
ПРАВО І ДЕРЖАВА У ВЧЕННЯХ І ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПРОСВІТНИЦТВА	72
27. ПОЛІТИЧНА ПРОГРАМА ВОЛЬТЕРА	72
28. ВЧЕННЯ ПРО ДЕРЖАВУ І ПРАВО Ш. МОНТЕСК'Є	73
29. ТЕОРІЯ НАРОДНОГО СУВЕРЕНІТЕТУ Ж.Ж. РУССО	76
30. ДЕРЖАВНО-ПРАВОВІ ПОГЛЯДИ ДЕНІ ДІДРО	78
31. ПОГЛЯДИ НА ДЕРЖАВУ ТА ПРАВО КЛОДА ГЕЛЬВЕЦІЯ	80
32. ДЕРЖАВНО-ПРАВОВІ УЯВЛЕННЯ ПОЛЯ ГОЛЬБАХА	81
33. ВНЕСОК У РОЗВИТОК ПРАВА ЧЕЗАРЕ БЕККАРІА	83
34. УЧЕННЯ ПРО ДЕРЖАВУ ТА ПРАВО ХРИСТИЯНА ТОМАЗІЯ	85
АМЕРИКАНСЬКІ ПРОСВІТНИКИ ПРО ДЕРЖАВУ І ПРАВО В ПЕРІОД БОРОТЬБИ ЗА НЕЗАЛЕЖНІСТЬ США	86
35. ДЕРЖАВНО-ПРАВОВІ ІДЕЇ БЕНДЖАМІНА ФРАНКЛІНА	86
36. ПОГЛЯДИ НА ДЕРЖАВУ ТА ПРАВО ТОМАСА ПЕЙНА	87
37. ПОГЛЯДИ НА ПРИРОДНІ ПРАВА ЛЮДИНИ, СУТНІСТЬ ВЛАДИ, РЕС- ПУБЛІКАНСЬКІ ПРИНЦИПИ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ДІЯЛЬНОСТІ ДЕРЖАВИ ТОМАСА ДЖЕФФЕРСОНА	89
38. УЧЕННЯ АЛЕКСАНДРА ГАМІЛЬТОНА ПРО СИЛЬНУ ЦЕНТРАЛІЗО- ВАНУ ФЕДЕРАЛЬНУ ВЛАДУ	91
39. ДЕРЖАВНО-ПРАВОВІ ПОГЛЯДИ ДЖОНА АДАМСА	93
40. ПОГЛЯДИ НА ДЕРЖАВУ ТА ПРАВО ДЖЕЙМСА МЕДІСОНА	93
ВЧЕННЯ ПРО ПРАВО І ДЕРЖАВУ В НІМЕЧЧИНІ (КІНЕЦЬ XVIII —	

ПОЧАТОК XIX СТ.)	96
41. ДЕРЖАВНО-ПРАВОВІ ПОГЛЯДИ ІММАНУїЛА КАНТА	96
42. ПОЛІТИКО-ПРАВОВА КОНЦЕПЦІЯ ГЕОРГА ГЕГЕЛЯ	98
43. ІДЕї ДЕРЖАВИ ТА ПРАВА В ТВОРЧОСТІ ЙОГАНА ФІХТЕ	100
ОСНОВНІ НАПРЯМКИ ЗАХІДНО-ЄВРОПЕЙСЬКОї ПОЛІТИКО-ЮРИДИЧНОї ДУМКИ В ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ XIX СТ.	102
44. ПОГЛЯДИ НА ДЕРЖАВУ ТА ПРАВО ІЄРАМїї БЕНТАМА	102
45. ДЕРЖАВНО-ПРАВОВІ ПОГЛЯДИ ДЖОНА МІЛЛЯ	104
46. ВЧЕННЯ ПРО ДЕРЖАВУ ТА ПРАВО БЕНЖАМЕНА КОНСТАНА	106
47. ДЕРЖАВНО-ПРАВОВА КОНЦЕПЦІЯ АЛЕКСІСА ДЕ ТОКВІЛЯ	108
48. СОЦІАЛІСТИЧНІ ВЧЕННЯ: Ш. ФУР'Є, А. СЕН-СІМОН, Р. ОУЕН	110
СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК УЧЕНЬ ПРО ДЕРЖАВУ ТА ПРАВО В СЛОВ'ЯНСЬКИХ НАРОДІВ	113
49. УЧЕННЯ ПРО ДЕРЖАВУ ТА ПРАВО СТАНІСЛАВА ОРІХОВСЬКОГО	113
50. ДЕРЖАВНО-ПРАВОВІ ПОГЛЯДИ ІВАНА ВИШЕНСЬКОГО	115
51. ПЕТРО МОГИЛА ТА ЙОГО ПОГЛЯДИ НА ДЕРЖАВУ І ПРАВО	116
ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ І ОСНОВНІ ЕТАПИ РОЗВИТКУ ДЕРЖАВНО-ПРАВОВОї ДУМКИ МОСКОВСЬКОї ДЕРЖАВИ	117
52. ДЕРЖАВНО-ПРАВОВІ ПОГЛЯДИ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО	117
53. ПОЛІТИКО-ПРАВОВІ ПОГЛЯДИ ІВАНА МАЗЕПИ	118
54. ДЕРЖАВНО-ПРАВОВІ ПОГЛЯДИ ФЕОФАНА ПРОКОПОВИЧА	118
55. ДЕРЖАВНО-ПРАВОВІ ПОГЛЯДИ ЯКОВА КОЗЕЛЬСЬКОГО	120
56. ПРИРОДНО-ПРАВОВА КОНЦЕПЦІЯ ОЛЕКСАНДРА РАДІЩЕВА	121
57. КОНСТИТУЦІЙНИЙ ПРОЕКТ НЕЗАЛЕЖНОї ДЕРЖАВИ ПИЛИПА ОРЛИКА	121
58. ДЕРЖАВНО-ПРАВОВІ ПОГЛЯДИ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА	124
59. ПОЛІТИКО-ПРАВОВІ ПОГЛЯДИ МИХАЙЛА ДРАГОМАНОВА	125
60. ДЕРЖАВНО-ПРАВОВІ ПОГЛЯДИ МИКОЛИ КОСТОМАРОВА	127
61. ДЕРЖАВНО-ПРАВОВІ ПОГЛЯДИ ІВАНА ФРАНКА	128
62. ПРОБЛЕМИ ПРАВА ТА ДЕРЖАВИ У ТВОРЧОСТІ МИХАЙЛА ГРУШЕВСЬКОГО	129

ПОЧАТОК XIX СТ.)	96
41. ДЕРЖАВНО-ПРАВОВІ ПОГЛЯДИ ІММАНУїЛА КАНТА	96
42. ПОЛІТИКО-ПРАВОВА КОНЦЕПЦІЯ ГЕОРГА ГЕГЕЛЯ	98
43. ІДЕї ДЕРЖАВИ ТА ПРАВА В ТВОРЧОСТІ ЙОГАНА ФІХТЕ	100
ОСНОВНІ НАПРЯМКИ ЗАХІДНО-ЄВРОПЕЙСЬКОї ПОЛІТИКО-ЮРИДИЧНОї ДУМКИ В ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ XIX СТ.	102
44. ПОГЛЯДИ НА ДЕРЖАВУ ТА ПРАВО ІЄРАМїї БЕНТАМА	102
45. ДЕРЖАВНО-ПРАВОВІ ПОГЛЯДИ ДЖОНА МІЛЛЯ	104
46. ВЧЕННЯ ПРО ДЕРЖАВУ ТА ПРАВО БЕНЖАМЕНА КОНСТАНА	106
47. ДЕРЖАВНО-ПРАВОВА КОНЦЕПЦІЯ АЛЕКСІСА ДЕ ТОКВІЛЯ	108
48. СОЦІАЛІСТИЧНІ ВЧЕННЯ: Ш. ФУР'Є, А. СЕН-СІМОН, Р. ОУЕН	110
СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК УЧЕНЬ ПРО ДЕРЖАВУ ТА ПРАВО В СЛОВ'ЯНСЬКИХ НАРОДІВ	113
49. УЧЕННЯ ПРО ДЕРЖАВУ ТА ПРАВО СТАНІСЛАВА ОРІХОВСЬКОГО	113
50. ДЕРЖАВНО-ПРАВОВІ ПОГЛЯДИ ІВАНА ВИШЕНСЬКОГО	115
51. ПЕТРО МОГИЛА ТА ЙОГО ПОГЛЯДИ НА ДЕРЖАВУ І ПРАВО	116
ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ І ОСНОВНІ ЕТАПИ РОЗВИТКУ ДЕРЖАВНО-ПРАВОВОї ДУМКИ МОСКОВСЬКОї ДЕРЖАВИ	117
52. ДЕРЖАВНО-ПРАВОВІ ПОГЛЯДИ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО	117
53. ПОЛІТИКО-ПРАВОВІ ПОГЛЯДИ ІВАНА МАЗЕПИ	118
54. ДЕРЖАВНО-ПРАВОВІ ПОГЛЯДИ ФЕОФАНА ПРОКОПОВИЧА	118
55. ДЕРЖАВНО-ПРАВОВІ ПОГЛЯДИ ЯКОВА КОЗЕЛЬСЬКОГО	120
56. ПРИРОДНО-ПРАВОВА КОНЦЕПЦІЯ ОЛЕКСАНДРА РАДІЩЕВА	121
57. КОНСТИТУЦІЙНИЙ ПРОЕКТ НЕЗАЛЕЖНОї ДЕРЖАВИ ПИЛИПА ОРЛИКА	121
58. ДЕРЖАВНО-ПРАВОВІ ПОГЛЯДИ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА	124
59. ПОЛІТИКО-ПРАВОВІ ПОГЛЯДИ МИХАЙЛА ДРАГОМАНОВА	125
60. ДЕРЖАВНО-ПРАВОВІ ПОГЛЯДИ МИКОЛИ КОСТОМАРОВА	127
61. ДЕРЖАВНО-ПРАВОВІ ПОГЛЯДИ ІВАНА ФРАНКА	128
62. ПРОБЛЕМИ ПРАВА ТА ДЕРЖАВИ У ТВОРЧОСТІ МИХАЙЛА ГРУШЕВСЬКОГО	129

63. ПОЛІТИКО-ПРАВОВЕ ВЧЕННЯ ВОЛОДИМИРА ВИННИЧЕНКА	130
ОСНОВНІ ДЕРЖАВНО-ПРАВОВІ ВЧЕННЯ ДРУГОЇ ПОЛОВИНИ ХІХ СТ. – ХХ СТ.	132
65. ЮРИДИЧНИЙ ПОЗИТИВІЗМ ДЖОНА ОСТІНА ТА КАРЛА БЕРГБОМА	133
66. СОЦІОЛОГІЧНА ЮРИСПРУДЕНЦІЯ РУДОЛЬФА ІЄРИНГА	136
67. ДЕРЖАВНО-ПРАВОВІ ПОГЛЯДИ ГЕРБЕРТА СПЕНСЕРА	138
68. ТЕОРІЯ КОНФЛІКТІВ ЛЮДВІГА ГУМПЛОВИЧА	140
69. ПСИХОЛОГІЧНА ТЕОРІЯ ПРАВА ЛЕВА ПЕТРАЖИЦЬКОГО	142
ОСНОВНІ НАПРЯМКИ ЄВРОПЕЙСЬКИХ КОНЦЕПЦІЙ ПРАВА І ДЕРЖАВИ ДРУГОЇ ПОЛОВИ	144
70. МАРКСИСТСЬКЕ ВЧЕННЯ ПРО ДЕРЖАВУ ТА ПРАВО	144
71. АНАРХІЗМ ПРО ДЕРЖАВУ І ПРАВО	147
72. ДЕРЖАВНО-ПРАВОВІ ПОГЛЯДИ ФРІДРІХА НІЦШЕ	151
ПОЛІТИКО-ПРАВОВА ІДЕОЛОГІЯ БІЛЬШОВИЗМУ	154
73. ДЕРЖАВНО-ПРАВОВІ КОНЦЕПЦІЇ ВОЛОДИМИРА ЛЕНІНА	154
74. ДЕРЖАВНО-ПРАВОВІ КОНЦЕПЦІЇ ЙОСИПА СТАЛІНА	157
ЗАХІДНОЄВРОПЕЙСЬКІ ВЧЕННЯ ПРО ПРАВО І ДЕРЖАВУ В ХХ СТ.	160
75. НОРМАТИВНА ТЕОРІЯ ГАНСА КЕЛЬЗЕНА	160
76. ДЕРЖАВНО-ПРАВОВА КОНЦЕПЦІЯ ЛЕОНА ДЮГІ	162
77. ТЕОРІЯ ЕЛІТ	164
78. СОЦІОЛОГІЧНА ЮРИСПРУДЕНЦІЯ	167
79. РЕАЛІСТИЧНА ТЕОРІЯ ПРАВА	170
80. КОНЦЕПЦІЇ СОЦІАЛЬНОЇ ДЕРЖАВИ І ПОЛІТИКИ ЗАГАЛЬНОГО БЛАГОДЕНСТВА	172
81. СУЧАСНІ КОНЦЕПЦІЇ ПРИРОДНОГО ПРАВА	173
82. ПОЛІТИКО-ПРАВОВІ ІДЕЇ СОЛІДАРИЗМУ ТА ІНСТИТУЦІОНАЛІЗМУ	175
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ТА РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	179

63. ПОЛІТИКО-ПРАВОВЕ ВЧЕННЯ ВОЛОДИМИРА ВИННИЧЕНКА	130
ОСНОВНІ ДЕРЖАВНО-ПРАВОВІ ВЧЕННЯ ДРУГОЇ ПОЛОВИНИ ХІХ СТ. – ХХ СТ.	132
65. ЮРИДИЧНИЙ ПОЗИТИВІЗМ ДЖОНА ОСТІНА ТА КАРЛА БЕРГБОМА	133
66. СОЦІОЛОГІЧНА ЮРИСПРУДЕНЦІЯ РУДОЛЬФА ІЄРИНГА	136
67. ДЕРЖАВНО-ПРАВОВІ ПОГЛЯДИ ГЕРБЕРТА СПЕНСЕРА	138
68. ТЕОРІЯ КОНФЛІКТІВ ЛЮДВІГА ГУМПЛОВИЧА	140
69. ПСИХОЛОГІЧНА ТЕОРІЯ ПРАВА ЛЕВА ПЕТРАЖИЦЬКОГО	142
ОСНОВНІ НАПРЯМКИ ЄВРОПЕЙСЬКИХ КОНЦЕПЦІЙ ПРАВА І ДЕРЖАВИ ДРУГОЇ ПОЛОВИ	144
70. МАРКСИСТСЬКЕ ВЧЕННЯ ПРО ДЕРЖАВУ ТА ПРАВО	144
71. АНАРХІЗМ ПРО ДЕРЖАВУ І ПРАВО	147
72. ДЕРЖАВНО-ПРАВОВІ ПОГЛЯДИ ФРІДРІХА НІЦШЕ	151
ПОЛІТИКО-ПРАВОВА ІДЕОЛОГІЯ БІЛЬШОВИЗМУ	154
73. ДЕРЖАВНО-ПРАВОВІ КОНЦЕПЦІЇ ВОЛОДИМИРА ЛЕНІНА	154
74. ДЕРЖАВНО-ПРАВОВІ КОНЦЕПЦІЇ ЙОСИПА СТАЛІНА	157
ЗАХІДНОЄВРОПЕЙСЬКІ ВЧЕННЯ ПРО ПРАВО І ДЕРЖАВУ В ХХ СТ.	160
75. НОРМАТИВНА ТЕОРІЯ ГАНСА КЕЛЬЗЕНА	160
76. ДЕРЖАВНО-ПРАВОВА КОНЦЕПЦІЯ ЛЕОНА ДЮГІ	162
77. ТЕОРІЯ ЕЛІТ	164
78. СОЦІОЛОГІЧНА ЮРИСПРУДЕНЦІЯ	167
79. РЕАЛІСТИЧНА ТЕОРІЯ ПРАВА	170
80. КОНЦЕПЦІЇ СОЦІАЛЬНОЇ ДЕРЖАВИ І ПОЛІТИКИ ЗАГАЛЬНОГО БЛАГОДЕНСТВА	172
81. СУЧАСНІ КОНЦЕПЦІЇ ПРИРОДНОГО ПРАВА	173
82. ПОЛІТИКО-ПРАВОВІ ІДЕЇ СОЛІДАРИЗМУ ТА ІНСТИТУЦІОНАЛІЗМУ	175
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ТА РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	179